

MESLEK LİSESİ MEZUNLARINDA BİLGİSAYAR DESTEKLİ GRAFİK TASARIM (BDGT) DERSİNİN YETERLİLİĞİ

Zülali Mine Naz¹
Nursan Korucu Taşova²

¹ minenaz@stu.aydin.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-1729-6819

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, nursankorucu@aydin.edu.tr ORCID NO0000-0002-5308-4506

Naz, Zülali Mine ve Korucu Taşova, Nursan. “Meslek Lisesi Mezunlarında Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (BDGT) Dersinin Yeterliliği”. ulakbilge. 68 (2022 Ocak): s. 35–53. doi: 10.7816/ulakbilge-10-68-04

ÖZ

Grafik tasarım, grafik sanatlar içerisinde yer alan, görsellik ve iletişim unsurlarını içerisinde barındıran bir disiplindir. Görsellik ve iletişim kavramları, grafik tasarım eğitimi ile birleştiğinde görsel iletişime dönüştürülmüş olur. Grafik tasarım eğitimi; grafik tasarımın tarihsel gelişim sürecinde, grafik tasarım kuralları ve sanat anlayışını benimsemiş, nitelikli bireyler yetiştirme odaklı sanat eğitimi alanlarından birisidir. Bu araştırmanın genel amacını; grafik tasarım eğitimi içerisinde bulunan, günümüzde meslek liselerinde verilen bir ders olan Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (BDGT) dersinin, mezun öğrencilerin bakış açısıyla yeterli düzeyde olup olmadığını araştırılmasıdır. Bu doğrultuda, mezunların işe yerleşmedeki karşılaştıkları durumlar ve görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Mezunlar, öğrendiklerini pratiğe dönüştürmede eksiklikler yaşamaktadırlar. Bu durum bu araştırma için önemlidir. Bu çalışmada; Grafik Tasarımın temel ilkelerinden, renk ve tipografi konularının Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (BDGT) dersi içerisindeki yeri, ders müfredatı, müfredattaki konuların süresi, müfredattaki konuların yeterliliği incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan odak grup görüşmesi yöntemi kullanılmıştır. Odak grup görüşmesinde örneklem; toplam 28 kişiden, (14 kişilik 2 gruptan) oluşmuştur. Bu araştırma, tesadüfi yöntemle seçilen, İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında mezun olmuş öğrenciler ile sınırlıdır. Veri toplama sürecinde grafik tasarım mezunlarının; belirttikleri gibi dersin mesleki gelişimleri için önemli olduğu, müfredatta yer almasından memnun oldukları, çok çeşitli konuların olduğu ancak zaman azlığından dolayı öğrenme ve algılamada güçlük çektikleri yönündeki görüşler analiz edilmiştir. Bu durum, mezunların gerek iş bulma gerekse mevcut iş yerinde bilgi birikimini kullanma aşamasında yetersizlikler ve birtakım aksaklıklar yaşamasına sebep olmaktadır. Sonuç olarak; Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (BDGT) dersi olarak mezun olan öğrenciler yeterli düzeyde kazanım sağlamadığı, öğrencilerin donanımlı bir şekilde mezun olabilmeleri için daha fazla uygulama ile geliştirilebileceği ve yeterli düzeye çıkarılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Grafik Tasarım, Bilgisayar Destekli Grafik tasarım, Tipografi, Renk, BDGT

Makale Bilgisi:

Geliş: 16 Temmuz 2021

Düzeltilme: 10 Eylül 2021

Kabul: 17 Eylül 2021

Bu çalışma İstanbul Aydın Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarım Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan “Meslek Lisesi Mezunlarında Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (Bdgt) Dersinin Yeterliliği” isimli tezden üretilmiştir.

Giriş

Günümüzde bilgisayar tabanlı eğitim teknolojisi hızla gelişmekte gerek üniversitelerde gerekse liseleri kapsayan eğitim okullarda uygulanabilecek güncel teknolojik öğretim modellerinin oluşmasına olanak sağlamıştır. Bilgisayar Destekli Eğitim teknolojilerinin etkin olarak kullanılabilirdiği bir eğitim-öğretim tekniği olarak ortaya çıkmaktadır. Bu eğitim-öğretim tekniği diğer bazı alanlarda olduğu gibi, grafik tasarım bölümü için de eğitimin neredeyse bir ön koşulu haline gelmiş durumdadır. Okullarda bilgisayarın, bilgisayar ağlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması birçok bölüm ve birçok öğrencinin mesleki donanımı ve gelişimi için daha faydalı hale gelmiş durumdadır. Derslerde verilecek olan eğitimin öğrencinin mesleki yönden donanımlı olması için sadece yüksek donanımlı bilgisayarlı atölyelerde gerçekleştirilmesi yeterli değildir. Aynı zamanda ders müfredatı da, öğrencinin mesleki gelişiminin ön planda tutulması için büyük önem taşımaktadır. Bilgisayar teknolojilerinin eğitim ve öğretime olumlu katkılarından bahsetmek için öğretimde bilgisayar amaç değil bir araç olmalıdır ve bu aracın etkili şekilde kullanımı yeterince artırıldığında, bilgisayar teknolojilerinin eğitim ve öğretime katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir (Şahin, 2019).

İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde ise Grafik tasarım eğitimi için büyük önem taşıyan derslerden biri olan BDGT dersi bilgisayar teknolojisi ile yürütülen derslerden biridir. BDGT derslerinde grafik tasarım öğrencileri alanları ile ilgili bilgisayar programları öğrenebilir ve bu programları geliştirebilirler. BDGT dersinde uygulanacak olan eğitim nitelikli ve uzman bir grafiker / operatör veya ara eleman yetiştirmek için farklı öğrenim yöntemlerini içinde barındıran ve öğrencinin en kolay anlayabileceği şekilde olmalıdır. Günümüzde Grafik Tasarım Bölümü okuyan birçok lise öğrencisi ders konularının müfredatta sıkıştırılmış olmasından ve öğrencilerin mesleki gelişimleri için önem taşıyan renk ve tipografi konularının müfredatta önemli bir yere sahip olmamasından ötürü BDGT dersleri öğrenciler için planlanan aksine çok da verimli geçmediği gözlenmiştir. Bunun doğrultusunda mezun öğrencilerin piyasada iş bulamama ve istenilen işi, istenilen düzeyde tamamlayamama gibi birtakım sorunlarla karşılaştığı gözlenmiştir. Bu durum bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur.

Bu araştırmanın genel amacı; BDGT dersinin, ders içeriğinin ve ders müfredatının grafik tasarım bölümü okuyan ve bu bölümden mezun olacak öğrenciler için güncel olup olmadığının incelenmesidir. Bu amaçla müfredatta yer alan, grafik tasarım için mesleki önem taşıyan konulardan sadece birkaçı olan renk ve tipografi konularının içeriğinin İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde grafik tasarım bölümünden mezun olan öğrenciler için BDGT eğitiminin mesleki yönden yeterli olup olmadığı araştırılmıştır.

Her alanda nitelikli, başarılı ve uzman bireyler yetiştirmek eğitimin en temel amaçlarından biridir. Sayıları günden güne artan öğrenci potansiyelinin çok daha başarılı bir seviyede olması için eğitim teknolojilerinden daha fazla yararlanılması gerekmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın önemi, BDGT dersi gören ve mezun olan lise öğrencilerinin aldıkları BDGT eğitiminin mesleki gelişimleri için yeterli düzeyde olup olmadığı, BDGT dersinin, ders içeriğinin piyasa ile uygunluğunun ne kadar tutarlılığı, müfredattaki konuların süresi, müfredattaki konuların yeterliliği, grafik tasarım için önem taşıyan konulardan olan renk, tipografi konularının ve öğrencilerin grafik eğitimi süresince öğrenecekleri bilgilerin donanımlı bir grafiker / operatör veya ara eleman mezun etmek için yeterli düzeyde olup olmadığını gözlemlemek, analiz etmek ve yorumlamak için bu çalışmanın yapılmasını önemli kılmıştır.

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan odak grup görüşmesi yöntemi kullanılmıştır. "Günümüzde sosyal bilimler araştırmacılarının nitel veri toplamak için sıklıkla kullandığı yöntemlerden bir tanesi de odak grup görüşmeleridir (Kamberelis ve Dimitriadis, 2005, 898; Knodel, 1993, 35; Mertens, 2005, 245; Stewart ve Shamdasani, 1990, 9)."

"Odak grup görüşmeleri, grupların, alt grupların, bilinçli, yarı bilinçli veya bilinçsiz olarak yaptıkları davranışlar, psikolojik ve sosyo-kültürel özellikleri hakkında bilgi almayı, davranışlarının ardındaki nedenleri öğrenmeyi amaçlayan nitel bir yöntemdir (Aksit, 1992)."

Odak grup görüşmelerinin amacı, belirlenen bir konu hakkında katılımcıların bakış açılarına, yaşantılarına, ilgilerine, deneyimlerine, eğilimlerine, düşüncelerine, algılarına, duygularına, tutum ve alışkanlıklarına dair derinlemesine, detaylı ve çok boyutlu nitel bilgi edinmektir (Stewart ve Shamdasani, 1990; Kitzinger, 1994, 1995; Krueger, 1994; Gibbs, 1997; Bowling, 2002).

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın kavramsal çerçevesini belirlemek üzere ilk etapta "literatür taraması" yapılmıştır. Çalışma süresi boyunca BDGT dersi alan ve tesadüfi yöntemle seçilen, İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde Grafik Tasarım Bölümünden mezun olmuş öğrencilerin eğitimleri süresince mesleki gelişimleri ve mesleki donanımları nitel analiz yöntemi ile yorumlanmıştır. "Nitel araştırma, incelediği probleme ilişkin sorgulayıcı, yorumlayıcı ve problemin doğal ortamındaki biçimini anlama uğraşı içinde olan bir yöntemdir (Guba ve Lincoln, 1994; Klenke, 2016)." Daha sonra İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde Grafik Tasarım Bölümü okuyan ve mezun olan öğrencilerle odak grup görüşmesi yöntemi kullanılarak uygulanmıştır.

Her iki odak grup görüşmesi içinde veri toplama sürecinde uygulama, araştırmacı ve belirlenmiş ölçütler doğrultusunda seçilmiş, araştırmadan haberdar olan Grafik Tasarım Bölümünden mezun olmuş, 14 öğrenci ile önceden odak grup görüşmesinin yapılması için planlanmış ortamda görüşme başlatılmıştır.

Verilerin analizi için odak grup görüşmesi, görüşme süresi boyunca kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı öncelikle mezun öğrencileri, araştırmanın hedeflerinden ve amacından haberdar etmiştir. Yapılması planlanan odak grup görüşmesinde mezun öğrencilere sorulan sorular ve mezun öğrencilerden gelen yanıtlar doğrultusunda çalışmanın verilerinin oluşması ve bunun doğrultusunda analiz yapılmıştır.

Odak Grup Görüşmesi Çalışma Grubu

Odak grup görüşmesi çalışma grubunu, tesadüfi yöntemle seçilen, İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde Grafik Tasarım Bölümü okuyan ve mezun olan öğrencilerle odak grup görüşmesi yöntemi kullanılarak uygulanmıştır. Araştırma grubunun tamamını Grafik Tasarım alanında eğitim görmüş konu kazanımlarını edinmiş ve grafik tasarım bölümünden mezun olmuş, 17-19 yaş aralığında kadın öğrencilerden rastgele 14 kişilik 2 grup oluşturmuştur. Odak grup görüşmesi, 14 kişilik 2 gruptan oluşacak şekilde verilerin analizi için yapılmıştır.

Odak Grup Görüşmesinin Yapılandırılması

Her iki odak grup görüşmesi içinde veri toplama sürecinde uygulama, araştırmacı ve belirlenmiş ölçütler doğrultusunda seçilmiş, araştırmadan haberdar olan Grafik Tasarım Bölümü okumuş ve mezun olmuş 14 öğrenci ile önceden odak grup görüşmesinin yapılması için planlanmış ortamda görüşme başlamıştır.

Verilerin analizi için, görüşme süresi boyunca (mezun öğrencilerinde izni alınarak) kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı öncelikle görüşmenin bölünmemesi ve rahat bir şekilde görüşmeyi sürdürebilmek için odak grup görüşmesi öncesinde mezun öğrencileri, araştırmanın hedeflerinden ve amacından haberdar etmiştir. Yapılmakta olan odak grup görüşmesinde mezun öğrencilere sorulan sorular ve mezun öğrencilerden gelen yanıtlar doğrultusunda çalışmanın verilerinin oluşması ve bunun doğrultusunda analiz yapılmıştır. Tablo 1'de odak grup görüşmelerinin içeriğine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Odak Grup Görüşmeleri Zaman Çizelgesi

	Birinci Grup	İkinci Grup
Kişi Sayısı	14 Kişi	14 Kişi
Görüşme Tarihi	12.05.2021	12.05.2021
Görüşme Saati	13:00-15:00	17:00-19:00

Bulgular

1. odak grup görüşmesi 12.05.2021 Çarşamba günü saat 13:00 ile 15:00 arasında Zoom bağlantısı üzerinden gerçekleşmiştir. Görüşme 3 oturum şeklinde; her bir oturum süresi 40 dakika olacak şekilde gerçekleşmiştir. Görüşme süresi boyunca mezun öğrencilere soruların yanıtı için eşit konuşma süresi verilmiştir. "Meslek Lisesi Mezunlarında (Bdgt) Dersinin Yeterliliği" isimli araştırmanın bu bölümünde, 12.05.2021 Çarşamba günü saat 13:00 ile 15:00 arasında Zoom bağlantısı üzerinden gerçekleşen 1. odak grup görüşmesi aracılığıyla veri toplama işlemi sonrası elde edilen veriler üzerinden yapılan analizler yardımıyla oluşturulan bulgular aşağıda verilmiştir.

1.Odak Grup Görüşmesi:

• Tipografi konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Ö1: Faydalı olduğunu düşünmüyorum. Öğrenciyken Tipografi kelimesi bana yabancı gelmişti... Tipografi konusunda yapılması gereken birçok tasarım varken ben, bizim çok geri kaldığımızı düşünüyorum. Tipografi konusunu ayrıntılı bir şekilde görmemiştik ...

Ö2: Dönemin ilk başlarında sanırsam Ekim ayında tipografi konusunu 2 ders işlemiştik... 2 ders yerine ekstradan fazla görebilirdik... 2 saatlik işlenen konu ne kadar faydalı olabilir ki?

Ö3: Sadece ismimiz ile soy ismimiz ile ilgili bir çalışma yapmıştık. Tipografi konusunda bilgi düzeyim bu kadardı...

Ö4: Benim için hiçbir şekilde verimli olduğunu düşünmüyorum. 2 ders işlendiğini biliyorum ama tipografi konusunun işlendiği o iki derste ben yoktum diye hatırlıyorum ve ondan sonra da adını pek duyduğum söylenemez.

Ö5: Öğrencilik zamanımda bazı şeyleri zor anlayan biriydim, öğrenmem için konunun detaylı anlatılması gerekiyordu... Konuda detay yoktu, öğrenim yoktu... Benim için faydalı değildi.

Ö6: Faydalı olduğunu düşünmüyorum. Öğrenci sayımız fazlaydı herkes aynı düzeyde anlayamıyor ki...

Ö7: Zaman kısıtlı olduğu için tipografi konusunu internetten edindiğimiz slaytlar üzerinden takip etmeye çalışmıştım. Çok detaylı işledik tipografi konusunu diyemem. Aslında faydalı olması gereken bir konuydu, ama çok faydalı olmamıştı.

Ö8: Tipografi başlı başına Grafik Tasarımı var eden unsurların en başında geliyor bunu iş hayatında eksiklerimi gördüğümde çok iyi anladım. Bu konu üzerine çok daha fazla tasarım yapabiliyor olsaydık bizler için faydalı olabilirdi diye düşünüyorum. Faydalı olduğunu düşünmüyorum.

Ö9: Faydalı değildi benim açımdan.

Ö10: Hala logo yaparken tipografi konusunun eksikliğini yaşıyorum bu da lisedeki eğitimimin yetersizliğinden kaynaklanıyor diyebilirim...

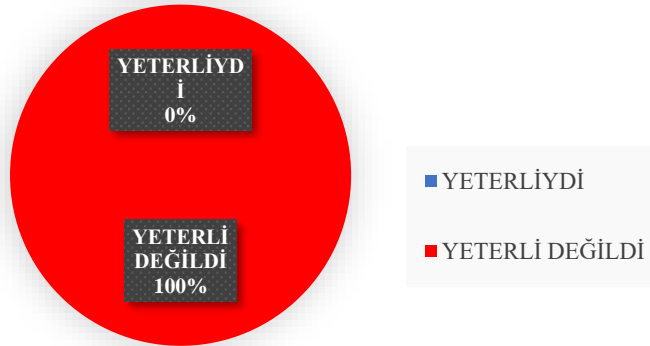
Ö11: Yüzeysel olarak gördüğümüzü düşünüyorum, çok fazla yapmamız gereken tasarım ve iş yükümüz vardı... sınıfça birçok arkadaşlarımızın da bu konuda eksiklikleri vardı diye hatırlıyorum. Temelden sıkıntımız vardı faydalı değildi

Ö12: Her şey acele ve sıkıştırılmış giydi tipografi konusunu da detaylandıramadığımız için faydalı değildi benim için.

Ö13: Tasarımın her ögesinde yazı var, çok önemli bir konunun benim için faydalı olduğunu düşünmüyorum.

Ö14: Faydalı değildi.

• Tipografi konusu için 30 ders saati sizin için yeterli mi?

• Vektörel çizim programı (Adobe Illustrator) konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Ö1: Faydalı değildi. Öğrenme açısından yetersizdi. Bence genel olarak uygulama problemi vardı.

Ö2: Programı öğrenmek isterken diğer konuları doğru yapamamıştım. Ödevleri doğru yapmaya çalışırken programı kullanma konusunda yetersiz kaldım. Konular ve program çok sıkışmıştı. Benim için pekiyi gitmedi işler fayda görememişim.

Ö3: Programı öğrenmek başlı başına bir konu zaten bir de bunun üzerine programı öğrenmeden logo yapımına geçince bilmediğimiz bir program üzerinden tasarım yapmak daha doğrusu tasarım yapmaya çalışmak zordu benim için verimli olmamıştı...

Ö4: Konu çok uzun bir konu aslında mesleğin her yılında yeni öğrenmeler gerektiren bir konu. Eğitim olarak yeterli düzeyde fayda sağlayamamıştı benim için, programı kullana kullana öğrenmek çok daha iyi ama çoğu arkadaşımızın evinde bilgisayarı yoktu. Teknolojik imkanların da kısıtlı olması eğitimi ve öğrenme gücünü yavaşlatan bir etkendi.

Ö5: Benim için kolay öğrenilebilen bir program olduğunu düşünmüyorum, bana çok karışık geliyor öğrenmesi ve uygulaması. Bu yüzden benim için faydalı değildi.

Ö6: Konular üst üste gelmişti. Uygulama konusunda çok yetersiz kalmıştım. Bilmediğim şeyi uygulayamıyordum. Faydalı değildi.

Ö7: Konu olarak detaylı işlenmişti bence ama tasarım kurallarıyla programı kullanma durumu beni zorlamıştı... ne çok faydalıydı diyebilirim ne çok faydasız.

Ö8: Okulda değil işte öğrendim... mezun olduktan sonra anladım faydalı olmadığını...

Ö9: Her konuda sıkıntılar ve kalabalık bir sınıftık çok daha faydalı olabilirdi...

Ö10: Programda öğrenilmesi gereken çok fazla bilgi var hem pratik yapmayı gerektiren hem de teorik olarak aşına olmayı gerektiren... çok daha faydalı olabilirdi.

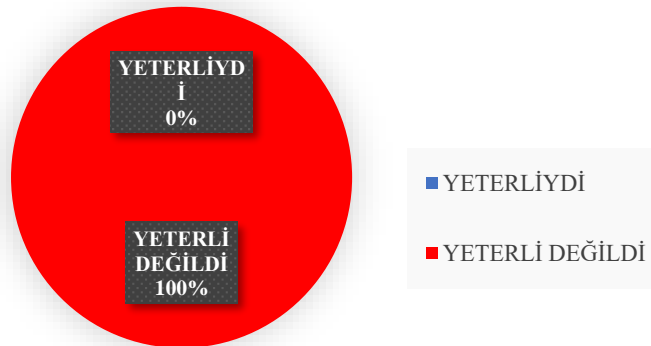
Ö11: Sektörde kullanılan en önemli programların en başında geliyor, öğrenciyken kendimizi bu konuda ne kadar çok geliştiresek bizler için o kadar iyi oluyor... faydalı değildi...

Ö12: Piyasa için programı pratik kullanabilme, tasarım yapabilme çok önemli bunu iş hayatında çok iyi anladım o yüzden henüz yolun başındayken, öğrenciyken bu konuda ne kadar kaliteli eğitim alırsak o kadar iyi... okulda işlediğimiz konunun bizlere fayda sağladığını düşünmüyorum ben.

Ö13: Bu programı kullanmak ve tasarım yapmak bizler için bir artı... Çok daha faydalı olabilirdi.

Ö14: Faydalı değildi.

- Vektörel çizim programı (Adobe Illustrator) konusu için 30 ders saati sizin için yeterli mi?
- Tipografik düzenlemeler konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Ö1: İsmimiz ile bir düzenleme yapmıştık. Sadece adımın harflerini düzenleyebilmeyi öğrenmiştim. Faydalı değildi.

Ö2: Tipografik düzenlemeler konusunun benim için faydalı olduğunu düşünmüyorum.

Ö3: Faydalı değildi.

Ö4: Eğitimime bir katkı sağlamamıştı bu konu, iş yerinde kendi kendime öğrendim.

Ö5: Tipografi konusu yerine çok daha başka konular işledik faydalı değildi.

Ö6: İşlemiş olsaydık, ayrıntılarını biliyor olsaydık fayda sağlayabilirdi diye düşünüyorum ama maalesef...

Ö7: Faydalı değildi.

Ö8: Faydalı değildi.

Ö9: Benim açımdan faydalı değildi.

Ö10: Faydalı değildi.

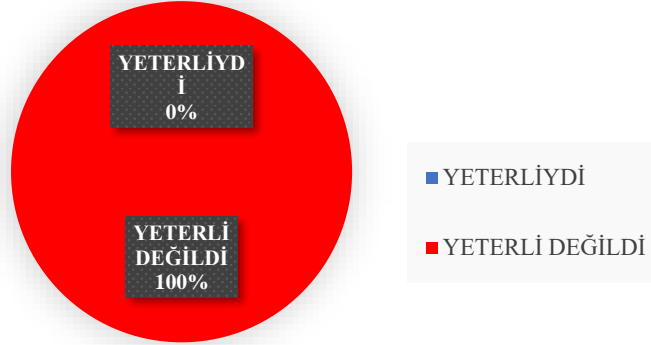
Ö11: Kesinlikle faydalı değildi.

Ö12: Fayda sağlayamadı maalesef.

Ö13: *Faydalı olması gerekirdi ama değildi...*

Ö14: *Faydalı değildi.*

- **Tipografik düzenlemeler konusu için 30 ders saati sizin için yeterli mi?**

- **Amblem ve Logo konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: *Koca 3 yıl içerisinde bana bir adet logo yapmak mantıklı gelmiyor. Tasarımda logo konusunu bir adet firma ile yapmak bana faydalı gelmiyor.*

Ö2: *Faydalı değildi. Hep aynı şeyin üzerinden gidiyorduk, hiç farklı firmaların logolarını tasarlamadık. Örneğin ben pet shop logosu tasarlıyordum aylardır onun üzerinden gittik başka bir firmanın logosunu nasıl tasarlarım onu bilmiyordum, bence yeterli değildi.*

Ö3: *Yaklaşık 4-5 ay logo yaptık daha doğrusu yapmaya çalıştık desek daha doğru olacaktır. Bir adet logoyu aylardır yapmak bana bir fayda sağlamadı. İş yerinde bir günde kaç tane logo yaptırıyorlar anlatamam. Öğrenciyken sürekli aynı yerimde sayıyor ilerleyemiyormuşum gibi bir his vardı. Faydalı değildi...*

Ö4: *Grafiksel işler ayrı bir derste toplanmalı bence bazen gerçekten çok karışıyordu birbirine her şey... benim için faydalı olduğu söylenemez.*

Ö5: *Logo tasarımına geçiş yapmadan önce bunun eğitiminin ayrıntılı verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bilmediğim bir konuyu sadece internette bakarak yapmak durumunda kalıyordum çoğu zaman. Uygulamaya geçmeden önce neyi nasıl yapacağımızı, gerekli kuralları ve olması gerekenleri bilseydik çok daha faydalı olurdu diye düşünüyorum.*

Ö6: *Yönlendirme olarak eksiklikler vardı doğru logo nasıl olur bilmiyordum. Okuldaki atölyedeki bilgisayar eksikliği de etkiledi evde bilgisayarım yoktu pekiştirme yapamadım.*

Ö7: *Benim için böyle bir konuyu öğrenmek, öğrenmeye çalışmak faydalıydı ama süre konusunda sıkıntı yaşamıştım. Eskiz aşaması bitti derken renk konusunda vakit kaybetmiştim. Daha faydalı olabilirdi.*

Ö8: *Kendi düşündüklerimizi tasarlamak bir kimlik yaratmak çok güzeldi konunun faydasını gördüm ama çok daha nitelikli olması gerekirdi diye düşünüyorum...*

Ö9: *Logo ve Amblem tasarlamak tasarımcının ufkunu ve pratiğini çok fazla geliştirdiğini düşünüyorum ve çok daha fazla süre ve çok daha fazla çalışma yapmamız gerekirdi... sadece başlangıç seviyesinde kalmıştı bu önemli konu. Faydalı değildi.*

Ö10: *Çok yararlı bir konu kesinlikle çok daha fazla öğrenilmesi ve öğretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Benim için fayda sağladı diyemem.*

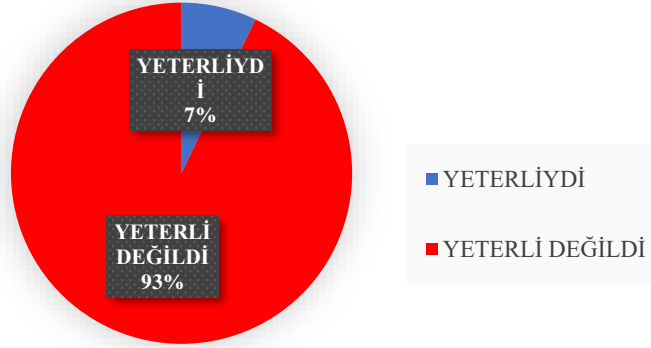
Ö11: *Eğitimin ve kurumsal kimlik tasarımlarının piyasaya yönelik olması gerekiyor, çok fazla çeşit tasarım yapmalıyız yapmasak bile daha önce yapılmış tasarımları incelemiş ve doğru tasarım nasıl yapılır konusunda göz aşinalığımızın olması gerekirdi. Faydalı bir konu değildi.*

Ö12: *Daha faydalı olabilirdi. Programı öğrenir öğrenmez Logo ve Amblem konusuna geçmiştik programı daha oturtmadan tasarım yapmaya çalışmak bana fayda sağlamamıştı.*

Ö13: *Grafik anlamda ilk defa bir tasarım yapmaya çalıştığım için ben bocalamıştım. Faydalı değildi benim açımdan.*

Ö14: *Benim için faydalı bir konuydu ben logo konusunda zorlanmamıştım boş vakitlerimde logo baktığım için zorlanmamıştım.*

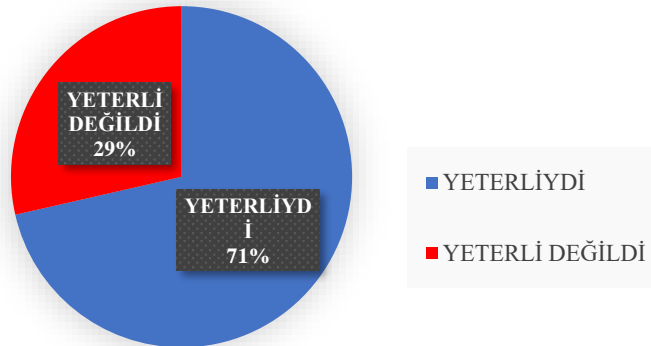
- **Amblem ve Logo konusu için 30 ders saati sizin için yeterli mi?**

- **Kartvizit Antetli Grubu konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

- Ö1:** Logoyu tasarladıktan sonra daha kolay oldu kartvizit yapmak benim açımdan faydalıydı.
- Ö2:** Tipografi ve font seçiminde çok zorlanmıştım benim açımdan faydalı olduğu söyleyemem.
- Ö3:** Doğru renk seçimi konusunda zorlanmıştım tasarımda bütünlük yakalayamamıştım. Çok verimli bir konu değildi benim için.
- Ö4:** Okunaklık konusunda sürekli hatalar yapmıştım kartvizit konusu benim için çok verimli geçtiği söylenemez...
- Ö5:** Kartvizit ölçüleri standart zaten küçük bir şey benim açımdan her şey iyi gitmişti faydalıydı.
- Ö6:** Logoda zorlandığım kadar kartvizitte zorlanmamıştım netten bakarak yapmıştım güzel olmuştu. Faydalıydı.
- Ö7:** Logo konusunu tamamladıktan sonra kartvizit tasarlamak kolay geliyor ilk etapta, düzenleme yaparken kartvizit kurallarını dikkate almak gerekiyor. Benim için faydalı bir konuydu.
- Ö8:** Logo Amblem konusunda zorlandığım kadar Kartvizit ve Antetli konusunda zorlanmamıştım. Faydalıydı.
- Ö9:** İşin sıkıntısı logo. Faydalıydı...
- Ö10:** Benim için faydalıydı.
- Ö11:** Kartvizit ve antetliyi tasarlarken logonun renklerini kullandığım için zorlanmadığım için faydalıydı diyebilirim.
- Ö12:** Kolay anlaşılır bir konu olduğu için bana fayda sağlamıştı.
- Ö13:** Benim açımdan faydalı değildi. Logonun yanında kartvizit ve antetli olarak kendi açısından zorlukları ve uyulması gereken kurallar olduğunu düşünüyorum. Sıkılaştırılmıştı. Faydalı değildi.
- Ö14:** Bende bu konuyu öğrenme açısından sıkıntı çıkmamıştı. Faydalıydı.

- **Kartvizit Antetli Grubu konusu için 20 ders saati sizin için yeterli mi?**

• **Davetiye Tasarımı konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: Faydalıydı.

Ö2: Benim açımdan faydalıydı.

Ö3: Firmamızın doğrultusunda bir davetiye tasarımı yapmıştım bir davet metni ile basit bir işti çok uğraştırıcı değildi o yüzden faydalıydı.

Ö4: Zorlanmamıştım duyuru davetiyesi yapmıştım bence verimliydi.

Ö5: Benim için faydalıydı.

Ö6: Evet düşünüyorum.

Ö7: Çok hızlı ilerledik, neyi nasıl yaptığımı hatırlamıyorum. Faydalı değildi.

Ö8: Yapmak için yaptık gibi geldi. Yapılış olarak kolaydı tasarım açısından zorlanmadım ama mesleki yeterlilik olarak faydalı değildi.

Ö9: Düğün davetiyesi yapıyor gibi olmuştu benim davetiyem mezun olduktan sonra daha iyi anladım ki bu da konunun örnek görmeden hızlı bir şekilde geçilmesinden kaynaklanıyor. Daha faydalı olabilirdi.

Ö10: Kısa sürede bir davetiye tasarımı yapmamız istenmişti. Konu olarak davetiyenin nasıl yapılacağını öğrendim ama faydalı değildi.

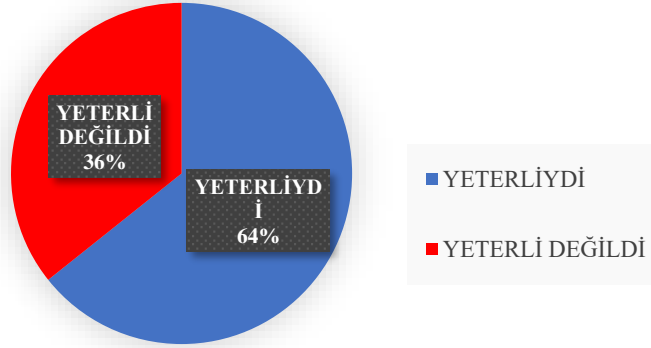
Ö11: Davetiye o kadar hızlıydı ki hatırlamıyorum bile doğru dürüst faydalı değildi.

Ö12: Bir davetiye yerine hem ebat olarak hem tasarım olarak hem de firma olarak farklı davetiye tasarımları inceliyor ve tasarlıyor olsaydık faydalı olurdu. Faydalı değildi. Üstünkörüydü...

Ö13: Benim açımdan zorlanmadığım için faydalıydı.

Ö14: Faydalıydı.

• **Davetiye Tasarımı konusu için 10 ders saati sizin için yeterli mi?**

• **Renk-Dolgu (Adobe Illustrator programında) konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: Renk konusunu ayrıntılı bir şekilde işlememiştik. Benim açımdan faydalı olduğu söylenemez.

Ö2: Renkler ile alakalı sadece Türk Bayrağının Cmyk kodlarını öğrenmiştik. Faydalı değildi.

Ö3: Programda Türk bayrağı çizmiştik ve kırmızı rengi ve o rengin kodunu öğrenmiştik. Faydalı değildi.

Ö4: Renk konusunda derin bir bilgiye hâkim olduğumu düşünmüyorum...

Ö5: Renk konusu benim için faydalı değildi.

Ö6: Faydalı bir konu değildi. Yetersizdi...

Ö7: Gradient yapmakta hala zorlanıyorum. Benim için faydalı değildi.

Ö8: Benim açımdan faydalıydı.

Ö9: Programı karıştırarak yapabilirim. Faydalıydı.

Ö10: Renk skalasını açtıktan sonra dilediğim rengi seçtim ve kullandım benim için faydalıydı.

Ö11: Tasarımda hangi rengi kullanacağıma karar veremiyordum. Faydalı değildi.

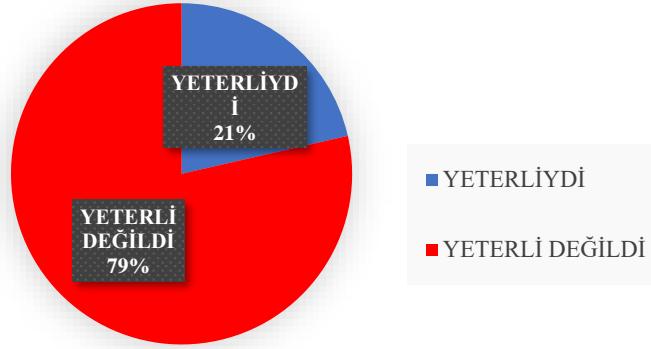
Ö12: Benim açımdan faydalı bir konu değildi.

Ö13: Renk seçimi konusunda iş yerinde bile zorlanıyorum. Bilgi eksikliği var. Faydalı değildi.

Ö14: Benim açımdan faydalı değildi.

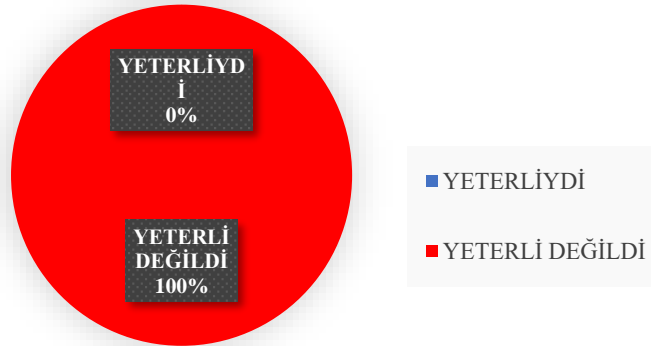
- **Renk-Dolgu (Adobe Illustrator programında) konusu için 10 ders saati sizin için yeterli mi?**
- **Görüntü Düzenleme Programı (Adobe Photoshop) konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

musunuz?

- Ö1:** Adobe Illustrator programına göre çok farklı gelmişti bana. Faydalı değildi benim için.
Ö2: Layer kısmında çok zorlanmıştım piksel ile vektör ayrımını yapmak bana zor gelmişti. Yeni yeni bu ayrımı yapılabiliyorum daha iş yeri sayesinde
Ö3: Benim için yeterli ve faydalı bir konu değildi.
Ö4: Birikim deneme ve yanılma gerektiren pratik yaparak öğrenilmesi gerekirdi faydalı değildi.
Ö5: Çok üzerine durduğumuz bir konu olmamıştı faydalı değildi haliyle en iyi bildiğim şey netten mockup indirip onu Ps de uygulamaktı.
Ö6: Photoshop çok zor, faydalı değildi maalesef...
Ö7: Photoshop programını ayrıntılı olarak öğrenmedik. Faydalı değildi.
Ö8: Photoshop programını konusu geldiğinde sözlü olarak bahsetmiştik herhangi bir uygulama yapmamıştık. Faydalı değildi.
Ö9: Zaman kalmamıştı öğrenememiştik diye hatırlıyorum. Faydalı değildi.
Ö10: Üzerinde durduğumuz bir konu olmadığı için faydalı değildi.
Ö11: Benim açımdan faydalı bir konu değildi.
Ö12: Faydalı ve yeterli değildi.
Ö13: Bilgi ve öğrenim eksikliği vardı faydalı değildi.
Ö14: Faydalı değildi.

- **Görüntü Düzenleme Programı (Adobe Photoshop) konusu için 20 ders saati sizin için yeterli mi?**
- **Renk konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

- Ö1:** Doğru rengi seçmek benim için başlı başına sorundu. Siyah beyazken daha iyi duruyor gibi geliyordu bana. Renk verince tüm büyü kaçıyor gibi... hangi rengi nasıl kullanmam konusunda biraz bocalıyordum. Derslerde renk konusunu ayrıntılı bir şekilde işlemediğimiz için bu sorunları yaşadığımı düşünüyorum... Benim için faydalı değildi.
Ö2: iki rengi bir arada kullanırken hangi rengi kullanacağımı bilmiyordum öğrenmediğim şeyi uygulayabilirdim ki benim açımdan renk konusu yeterli değildi.

Ö3: Rengin psikolojik etkilerini okumuştum internette o bilgiler ile tasarım yapmaya çalışıyordum ama derste renk konusu hakkında bir şey işlemedik diye hatırlıyorum...

Ö4: Geçen senelerde çizim derslerinde gördüğümüz kadar biliyordum renk konusunu, oradaki bilgilerimle renk konusunu halletmeye çalıştım derste konu olarak anlatılmamıştı kısaca benim içimde faydalı değildi.

Ö5: Faydalı değildi. Renk olarak ayrı bir konuya değinilmemişti sadece programda bayrak kodlarının renginden bahsetmiştik...

Ö6: Konu olarak işlenmemişti o yüzden faydalı değildi.

Ö7: Bence faydalı değildi yaptığımız tasarıma uygun doğru rengi seçmek çok önemli bizim sınıfça genel olarak zorlandığımız konuydu.

Ö8: Tasarımı yaptıktan sonra renk konusunda ciddi sıkıntı yaşıyordum bu konu ayrıntılı olarak işlenmedi faydalı değildi.

Ö9: Konuyu doğru dürüst işlememiştik bile... Faydalı değildi.

Ö10: Renk konunu okulda ders olarak değil internette bakarak öğrenmişim. Faydalı değildi.

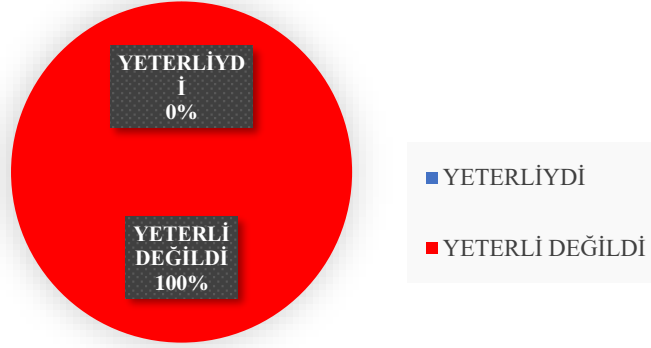
Ö11: Benim eksik olduğum bir konuydu faydalı değildi...

Ö12: Klasik olan, genelde uygulanmış renkleri uyguluyordum bende faydalı değildi...

Ö13: Benim için faydalı değildi.

Ö14: Faydalı değildi.

- Renk konusu için 10 ders saati sizin için yeterli mi?

- Takvim konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Ö1: Bu konuyu neden var hala anlamış değilim. Piyasada asla böyle bir iş gelmedi bana, gereksizdi. Faydalı değildi.

Ö2: Günümüzde masa takvimi yaptıran firma sayısı yok denecek kadar az, bunu tasarlamakta tasarlamayı öğrenmekte benim için faydalı olacağını düşünmüyorum.

Ö3: Faydalı değildi. Bana bir katkı sağlamamıştı.

Ö4: Takvime artık telefondan ya da bilgisayardan bakıyoruz takvim konusu başlı başına faydalı değil bence.

Ö5: Bu konu yerine bizler için çok daha yararlı bir konu olsa daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

Ö6: Faydalı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum aksine bence çok gereksiz bir konu...

Ö7: Fayda sağlayacak bir konu değil zaman kaybı... Faydalı değildi.

Ö8: Gereksiz bilgi olduğunu düşünüyorum... Faydalı değildi.

Ö9: Mesleki anlamda bir katkısı yok. Faydalı değildi.

Ö10: Asla iş yerinde takvime dair bir iş gelmedi. Faydalı değildi.

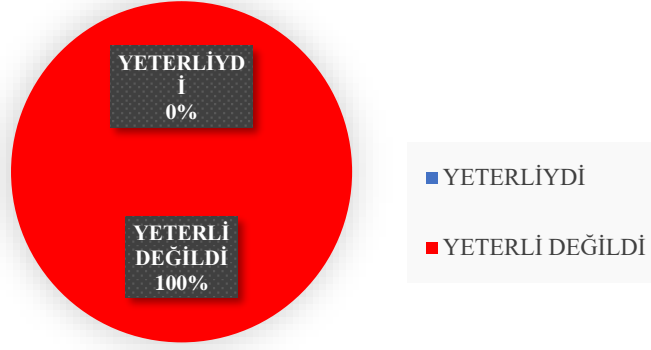
Ö11: Neden bu dersi müfredata koyarlar ki bence bizler için bir artışı yok. Faydalı değildi.

Ö12: Bu konuya ayırdığımız vakti çok daha başka şekilde değerlendirebilirdik diye düşünüyorum... Faydalı değildi.

Ö13: O kadar konunun arasında gerekli olduğunu düşünmüyorum bu konunun. Faydalı değildi.

Ö14: Takvim konusu yerine çok daha başka bir konuyu öğrenebilirdik daha etkili olurdu bizim için... Faydalı değildi.

- Takvim konusu için 20 ders saati sizin için yeterli mi?

• **Broşür Tasarımı konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: Katlamalı olduğu için zorlanmışım. Benim açımdan çok faydalı geçtiği söylenemezdi.

Ö2: Resim yerleştirme konusunda eksikliklerim vardı faydalı değildi.

Ö3: Benim açımdan faydalı bir konuydu.

Ö4: Davetiye ile arasındaki farklı karıştırıp durmuşum yazıları görseli bir arada etkili kullanmamışım benim için faydalı bir konu değildi.

Ö5: Program bilgimin eksikleri yüzünden faydalı olmamıştı benim açımdan.

Ö6: Faydalıydı da diyemem faydasızda ben yavaş kalmışım uygulama konusunda hızlı değildim...

Ö7: Benim açımdan faydalı bir konuydu. Grafik Tasarım için önemli konulardan biri olduğunu düşünüyorum.

Ö8: Benim için konu olarak faydalıydı ama matbaada çıktı alırken çok zorlanmışım. Konunun matbaa boyutu düşünülmemişti o yüzden faydalı değildi... Eksikti.

Ö9: Reklamın en yaygın yolu günümüzde o yüzden çok daha verimli olarak işlenebilirdi. Benim açımdan faydalı değildi.

Ö10: Faydalı bir konu, daha çok üzerine durulması gerekirdi. Faydalı değildi.

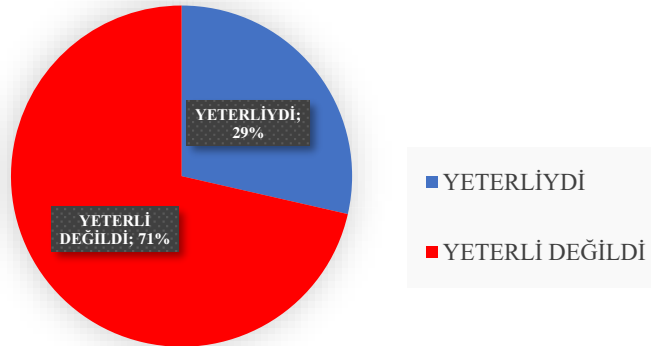
Ö11: Çok daha fazla çeşit görmek, daha çok şey öğrenmek isterdim. Faydalı değildi benim açımdan.

Ö12: Bence faydalıydı...

Ö13: Teorik olarak yeterli değildi ama konu olarak kendi çabalarım ile tasarım yapmışım. Benim açımdan faydalı bir konuydu.

Ö14: Broşür benim için logo kadar zorlayıcıydı...

• **Broşür Tasarımı konusu için 30 ders saati sizin için yeterli mi?**

• **Afiş Tasarımı konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: Benim açımdan faydalıydı.

Ö2: Uygulamada zorlansam da faydalıydı.

Ö3: Faydalı olduğunu düşünüyorum.

Ö4: Konuyu anladım ama uygulama konusunda zorlansam da faydalıydı.

Ö5: Faydalıydı.

Ö6: Faydalıydı.

Ö7: Benim açımdan faydasızdı. Süre olarak.

Ö8: Afiş konusunun çok çeşidi var biz hepsini uygulayamadık. Faydalı değildi.

Ö9: Çok daha faydalı olabilirdi.

Ö10: Konu faydalıydı ama benim kendimi çok daha fazla geliştirmem gerekiyor.

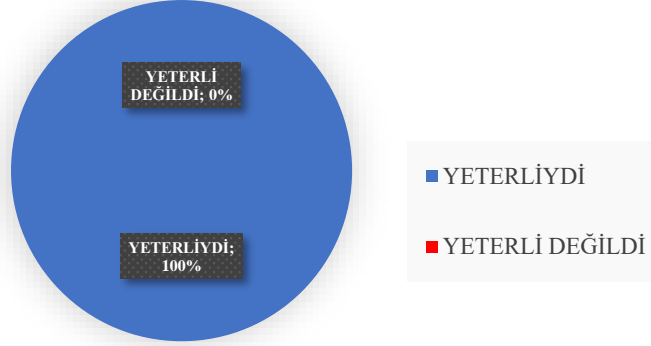
Ö11: Benim açımdan faydalıydı.

Ö12: Uygulamada ve pratik açısından zorlansam da faydalıydı. Anlamıştım konuyu.

Ö13: Pratik olarak çok zayıftık konuların sürekli üst üste gelmesinden benim açımdan faydalı değildi.

Ö14: Faydalıydı.

- Afiş Tasarımı konusu için 30 ders saati sizin için yeterli mi?

- Kitap Kapağı Tasarımı konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Ö1: Sevdiğim romanın kapağını yapmıştım sanırsam sırf sevdiğim şeyi yapıyorum diye bana faydalı gelmişti...

Ö2: Süre sıkıntısı yaşamıştım ve fayda göremedim ben.

Ö3: Ben o derste değildim. Faydalı değildi o yüzden...

Ö4: Yazı ve resim yerleştirme konusunda sorun yaşamıştım faydalı değildi.

Ö5: Faydalı olduğunu düşünüyorum.

Ö6: Benim için faydalıydı.

Ö7: Faydalıydı.

Ö8: Benim için faydalıydı.

Ö9: Faydalı olduğunu düşünüyorum.

Ö10: Zorlanmadım. Faydalıydı ama süre olarak sıkıntı yaşadım.

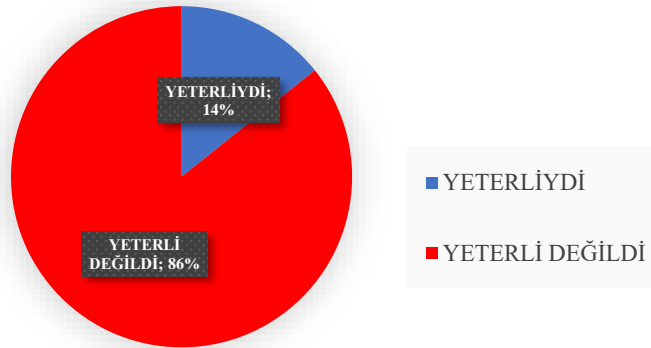
Ö11: Benim için faydalıydı.

Ö12: Faydalı olduğunu düşünüyorum. Ama sıkıştırılmış bir şekilde öğrenmiştik zaman konusunda sıkıntılarımız vardı.

Ö13: Benim için faydalıydı.

Ö14: Süreyi düşünmezsek faydalıydı.

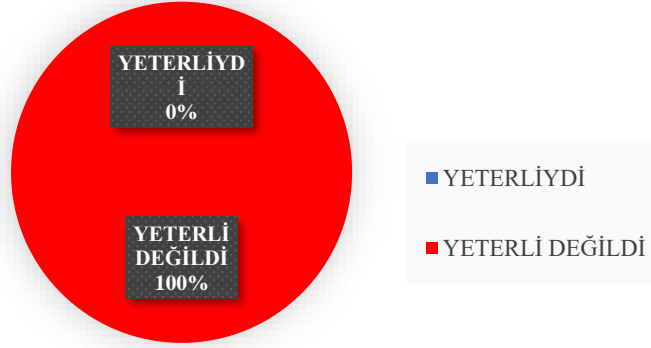
- Kitap Kapağı Tasarımı konusu için 10 ders saati sizin için yeterli mi?

- **Bilgisayarda Resim işleme Programıyla (Adobe Photoshop) Kapak Tasarımı konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: Böyle bir konuyu işlemedik.
Ö2: Bu konuya geçmedik.
Ö3: Kitap kapağı konusunu öğrenmedik.
Ö4: Bu konuyu Photoshopta öğrenmedik.
Ö5: Bir bilgim yok bu konu hakkında maalesef...
Ö6: Programda yapmamıştık. Bilmediğim bir konu.
Ö7: Faydalı değildi.
Ö8: Görmediğimiz bir konuydu.
Ö9: Fayda sağlamadı.
Ö10: Faydasızdı.
Ö11: Faydalı değildi.
Ö12: Bence de faydalı değildi.
Ö13: Benim açımdan faydalı değildi.
Ö14: Faydalı değildi.

- **Bilgisayarda Resim işleme Programıyla (Adobe Photoshop) Kapak Tasarımı konusu için 10 ders saati sizin için yeterli mi?**

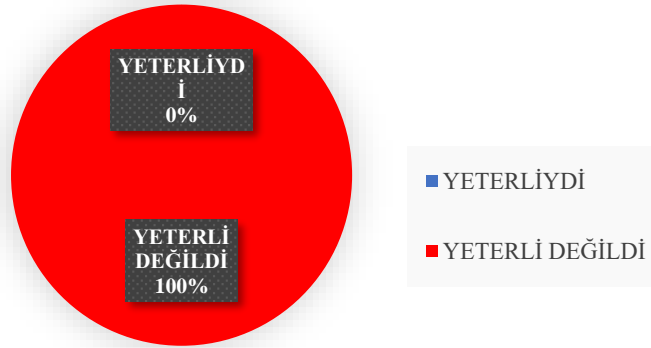

- **Baskıya İş Gönderirken Dikkat Edilecek Noktalar konusunun sizin için faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?**

Ö1: Böyle bir dersi ayrıca işlememiştik. Faydalı değildi.
Ö2: Deneme çıktısı olarak kendim yapmıştım...
Ö3: Böyle bir konu ayrıntılı olarak işlenmedi diye hatırlıyorum.
Ö4: Baskı konusunda ve sayfa sayıları konusunda sorun yaşıyordum. Gerçi bunun sıkıntısını iş hayatında çok gördüm hala da görmeye devam ediyorum. Faydalı değildi...
Ö5: Matbaada çalışan Grafikerlerden yardım alıyordum genelde benim çok hâkim olmadığım ve öğrenemediğim bir konuydu benim için faydalı olduğu söylenemez.
Ö6: Tam kavrayabildiğim bir konu değil faydalı değildi.
Ö7: Asla faydalı olduğunu düşünmüyorum. Matbaada 3 kere çıktı aldığımı biliyorum. Kesim payım yanlış oluyordu yazılarım ters çıkıyordu... Benim açımdan faydalı değildi.
Ö8: Sınıfça yaşadığımız sorun buydu. Asla faydalı olduğunu düşünmüyorum.
Ö9: Defalarca matbaaya gittiğimi hatırlıyorum. Faydalı bir konu değildi.
Ö10: Ayrı bir ders olarak görsek anca anlardık faydalı değildi benim için...
Ö11: Bizler sadece tasarım yapan kişiler gibi gözükssek de aslında çok önemli konu baskı konusu. Faydalı değildi.
Ö12: Faydalı olduğunu düşünmüyorum. Baskı işi başka bir mantıkta ilerliyor.
Ö13: Detaylandırmaları fazla teorik olarak eğitim almak isterdim, faydalı olduğunu düşünmüyorum.
Ö14: Faydalı olduğunu düşünmüyorum. Baskı alırken çok zorlanmıştım.

- **Baskıya İş Gönderirken Dikkat Edilecek Noktalar konusu için 10 ders saati sizin için yeterli mi?**

2. odak grup görüşmesi 12.05.2021 Çarşamba günü saat 17:00 ile 19:00 arasında Zoom bağlantısı

üzerinden gerçekleştirilmiştir. Görüşme 3 oturum şeklinde; her bir oturum süresi 40 dakika olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Görüşme süresi boyunca mezun öğrencilere soruların yanıtı için eşit konuşma süresi verilmiştir. "Meslek Lisesi Mezunlarında (Bdgt) Dersinin Yeterliliği" isimli araştırmanın bu bölümünde, 12.05.2021 Çarşamba saat 17:00 ile 19:00 arasında Zoom bağlantısı üzerinden gerçekleştirilen 2. odak grup görüşmesi aracılığıyla veri toplama işlemi sonrası elde edilen veriler üzerinden yapılan analizler yardımıyla oluşturulan bulgular aşağıda verilmiştir.

2.Odak Grup Görüşmesi:

- **Yiyecek içecek sektörü için tasarım yapıyor olsaydınız rengi neye göre seçerdiniz?**

Ö1: Klasikten uzak gözün aşına olmadığı bir renk kullanırdım. Dikkat çekmeyi hedefledim, mor rengini çok seviyorum... Mor rengini kullanırdım büyük ihtimalle ama daha farklı fosforlu bir mor kullanırdım çok daha fazla dikkat çekmesi için...

Ö2: Eğer yiyecek olarak tavuk döner ya da et döner ile ilgili bir şey yapsaydım kırmızı rengini kullanırdım, ateşte piştiği için ve sıcak olduğunun mesajını vermek için tasarımda kırmızı rengi seçerdim... Döner haricinde ise başka çeşitli firmalara tasarım yapıyor olsaydım kırmızının yanına mavi rengi de kullanmayı tercih ederdim... Mavi ve kırmızının birbirine uyumlu iki renk olduğunu düşünüyorum çünkü.

Ö3: Genel olarak kırmızı ve sarı rengi seçerdim... Her yemek bana pizzayı çağırıyor, o yüzden kaşarın rengi ve salçanın rengi birbirine çok yaklaşıyor o yüzden o iki rengi kullanırdım...

Ö4: Gerçekçi bir renk seçerdim mesela çiğköfteden örnek verecek olursam çiğköftede iki renk baskın onlar ise çiğköfte kırmızı ve marulun yeşilliği... Yani tasarlanmamı istenilen ürünün ana malzemesi ne ise gerçekçi olsun diye rengi ona göre seçerdim. Çok amaçlı bir firma ise o zaman sade renkleri seçerdim.

Ö5: Ya tam koyu renkler kullanırdım ya da tam tersi açık renkler kullanırdım.

Ö6: Yemeklerdeki sıcaklığı hissettirmek için kırmızı rengi kullanırdım ya da açık renkler kullanmayı tercih ederdim.

Ö7: Kırmızı rengi seçerdim insanda açlık hissi uyandırdığı için...

Ö8: Sarı ya da turuncu renklerini seçerdim sıcak renklerin müşterileri çekeceğini düşünüyorum.

Ö9: Yeşil ya da mavi rengi seçerdim daha fresh durduğu için...

Ö10: Kırmızı, sarı, turuncu rengi seçerdim. Sıcak ve canlı bir etki yaratmak için.

Ö11: Mavi rengi seçerdim. Çünkü en sevdiğim renk.

Ö12: İştah açacağı için ve çok sevdiğim için turuncu rengini seçerdim.

Ö13: Kırmızı rengini tercih ederdim. Dikkat çekeceğini düşünüyorum.

Ö14: Neon ve çarpıcı renkleri seçerdim müşteri çekebilmek adına.

- **Yiyecek içecek sektörü için tasarım yapıyor olsaydınız tipografik olarak nelere dikkat ederdiniz?**

Ö1: Tırnaklı fontların kozmetik ürünlerini çağrıştırdığını düşündüğüm için ben tasarımda turnaksız bir yazı tipi seçerdim bir de turnaksız fontlar bana daha yakın daha samimi geliyor o yüzden kesinlikle turnaksız bir font kullanmaya dikkat ederdim.

Ö2: Daha ince bir font kullanırdım temiz durmasını isterdim.

Ö3: Değişik bir şeyler denerdim bence çılgin bir font daha dikkat çekerdi.

- Ö4: Büyük harfler kullanırdım... Baskın dursun diye kalın ve turnaklı bir font seçmeye dikkat ederdim.
- Ö5: Sade yalın durması için ince bir yazı karakteri seçerdim. Turnaksız bir font özellikle, kalabalık bir görüntüyü tercih etmezdim, kullanmazdım...
- Ö6: Daha böyle el yazısı eski dönemi çağrıştıran bir font kullanmayı tercih ederdim... Firmanın köklü bir firma olduğu hissini vermek için...
- Ö7: Ne çok kalın ne de çok ince orta formda bir yazı tipi seçerdim. İlgi çeksin isterdim.
- Ö8: El yazısı fontu seçerdim. Kalın bir el yazısı dikkat çekmek için büyük kullanırdım.
- Ö9: Kalın ve büyük bir yazı tipi seçerdim, bakınca dikkat çekmesi için...
- Ö10: Yazı tipinin müşteri çekebilmesi için kalın bir font kullanırdım...
- Ö11: Turnaklı bir font tercih ederdim bence turnaklı fontlar daha fazla dikkat çeker...
- Ö12: Büyük puntolu bir yazı tipi seçerdim en uzak noktadan bile görünmesi için...
- Ö13: El yazısı bana eskiyi hatırlatıyor köklü bir firma olduğumuzu vurgulamak için el yazısı fontunu kullanmayı tercih ederdim.
- Ö14: Kalın ve turnaklı bir font tercih ederdim baskın dursun diye...

• **Kurumsal bir firmaya kimlik tasarlıyor olsaydınız rengi neye göre seçerdiniz? (Örneğin yeni kurulacak bir bankanın kurumsal kimlik tasarımı)**

- Ö1: İlk olarak bankanın isminin analizini yapmaya çalışırdım kafamda ben bazı kelimelerin çağrıştırdığı renklerin olduğu düşünüyorum... Örneğin aşk denince akla kırmızı rengin gelmesi gibi... Yeni kurulacak bankanın rengini ise bankanın isminin bende uyandırdığı etkiye göre seçerdim...
- Ö2: Daha güven veren renkleri seçmeyi tercih ederdim. Örnek verecek olursam yeşil rengi kullanırdım, mavi rengi kullanabilirdim.
- Ö3: Mavi ya da Yeşil rengi kullanmayı tercih ederdim bende çünkü genel olarak çevremizdeki güncel bankaların renk seçimlerine bakacak olursam onlar da hep mavi ya da yeşil rengi tercih ettiklerini görüyorum bir göz aşinalığı var bence...
- Ö4: Koyu renkleri kullanmayı tercih ederdim. Gri, siyah, lacivert gibi ciddilik katmak isterdim... Biraz da banka renklerini alışla gelmişlikten kurtulmak adına bu seçimi yapardım.
- Ö5: Genel olarak günümüzde banka renkleri kırmızı, mavi, yeşil renkleri kullanılmakta ben bu durumun aksine dikkat çeken bir banka olması için koyu renkleri seçerdim siyah ya da grinin tonları olabilir... Klasikten ulaşmak için bu renkleri kullanmayı tercih ederdim.
- Ö6: Siyah ve kırmızı renginin bütünlüğünü her zaman sevmişimdir ve bence bankada da siyah ve kırmızı rengi gerçekten güzel ve asil olur, ilgi çeker... Sadeliğin asaleti olur.
- Ö7: Mavi rengi seçerdim güven duygusu kattığını düşünüyorum.
- Ö8: Parayı anımsattığı için yeşil rengini seçerdim.
- Ö9: Siyah rengini seçerdim ciddiyet verdiğini düşünüyorum.
- Ö10: Açık renkleri kullanırdım mavi ve yeşil tonları gibi tonların insana güven verdiğini düşünüyorum.
- Ö11: Koyu mavi, koyu yeşil ya da bordo tonlarını kullanırdım. Koyu renklerin bir ağırlığı olduğunu düşünüyorum.
- Ö12: Alışılmış renklerin dışına çıkmayı isterdim mor rengi kullanırdım... Bence mor rengi zihinsel olarak çok güçlü şeyler çağrıştırıyor...
- Ö13: Pembe rengi kullanırdım çok daha masum ve farklılık yaratacağımı düşünüyorum.
- Ö14: 2 renk kullanırdım biri mutlaka siyah olurdu. Siyah asaletin rengidir benim için.

• **Kurumsal bir firmaya kimlik tasarlıyor olsaydınız tipografik olarak nelere dikkat ederдіңiz (örneğin yeni kurulacak bir bankanın kurumsal kimlik tasarımı)**

- Ö1: Daha yalın ve sade bir yazı tipi seçmeye dikkat ederdim.
- Ö2: Okunaklı bir font seçerdim, turnaksız olabilir mesela... Herkesin okuyabilmesi önemli bir durum yani sonuçta banka bu insanlar okuyup anlamadığı bir evraka nasıl imza atsinlar ki.
- Ö3: Bende okunaklı bir yazı fontu seçerdim insanların gözlerini zorlamamak adına.
- Ö4: Ben düz bir yazı fontu seçerdim ve sadelikten yana olurdu 65 yaş üstü emeklisini çekmek için bankaya gelen amcalarımızı ve teyzelerimizi düşünecek olursam...
- Ö5: Turnaklı bir font tercih ederdim bende çünkü turnaklı fontun çok daha fazla ilgi çekeceğini düşünüyorum.

Ö6: Ben fontu ne çok sade ne çok abartı tercih ederdim yani şöyle ki; eski el yazısı tipinde bir font tercih ederdim. Okunaklık bozulmasın ama el yazısı olsun çünkü şu an ilköğretimdeki kardeşlerimiz el yazısını görmüyorlar el yazısı ile okurken zorlanıyorlar eskiyi, özümüzü, benliğimizi yaşatmak adına kullanırdım.

Ö7: Daha ince ve tırnaksız bir font kullanırdım. Resmîlik hissi vermesi için.

Ö8: İnce ve geniş bir font seçerdim yaşlı müşterilerin de çok rahatlıkla görüp okuyabilmeleri için.

Ö9: Tırnaklı bir font kullanırdım bence tırnaklı bir font resmîyet ve ciddiyet hissi uyandırıyor...

Ö10: Tırnaklı ama ince bir font kullanmayı tercih ederdim...

Ö11: Sade minimal bir yazı tipi kullanmayı tercih ederdim tasarım açısından sık durması için...

Ö12: Göze güzel ve dolgun gelmesi için büyük, kalın, tırnaksız bir yazı tipi kullanırdım.

Ö13: Tipografik olarak ince düz sade seçerdim bence önemli olan yazı tipi değil banka kadar kurumsal bir firma olduğu için...

Ö14: Ciddi bir font kullanırdım orta kalınlıkta ve tırnaksız bir font seçerdim...

- **Bilgisayar destekli grafik tasarım (bdgt) dersinde öğrendiğiniz renk ve tipografi konusu sizin tasarımlarınızı ne yönde değiştirdi ve geliştirdi?**

Ö1: BDGT dersi süresince renk ve tipografi konusunu tasarımlarımızı değiştirecek ve geliştirecek boyutta öğrenmediğimiz için şu boyutta şöyle değiştirdi diye bir cümle kuramıyorum şu anda ne yazık ki.

Ö2: Eğer yeterli derece tipografi ve renk konusuna hâkim olabilseydik tasarımlarımızda etkisinin fazla olacağını düşünüyorum ama bir etkisi olduğunu söyleyemem.

Ö3: Logo ya da başka bir tasarım yaptığımda tipografi ya da renk olarak hangisini kullanacağım diye bocalayıp zaman kaybetmeseydim benim açımdan gerçekten çok etkili ve faydalı olurdu ama ben bu konuların tasarımlarımı ne geliştirdiğini ne de değiştirdiğini düşünüyorum.

Ö4: Benim açımdan bu konular gelişme ve değişme sağlamamıştı.

Ö5: Öğrenilmeyen ve pratik yapılmayan şeyler üzerinde başarı sağlanmaz. Benim açımdan başarısız bir durum bu iki konu. Geliştirme de yok değiştirme de yok...

Ö6: Renk ve tipografi konusu benim tasarımlarımda bir gelişme sağlamamıştı.

Ö7: Rengi hala neye göre seçeceğimi iş hayatında bile zorlanmışım bu da demek oluyor ki benim açımdan bir gelişme sağlanamamış...

Ö8: Tipografi her tasarım için birinci etken, renkte keza öyle hem uyarıcı hem etkileyici bir etkisi olmasına rağmen bu iki konu üzerinde yeterli kadar geliştirmemizi düşünmüyorum...

Ö9: İki konu da tasarımın ahengi ama çok etkili değildi beni çok geliştirmede.

Ö10: Yakın zamanlarda dışçı logosu yaptım ve hala font ve renk seçimi olarak bocaladığımı gördüm değiştirmemiş ve geliştirmemiş beni...

Ö11: Renk ve Tipografi konusu ne kadar birbirinden bağımsızmış gibi görünse de birbirine bağlı konular... Önemleri büyük, etkileri fazla... Bu kadar önemli olan konunun önemle öğretilmesi ve planlanması gerekirdi diye düşünüyorum belki böyle olsaydı bizim için her şey daha etkili olurdu...

Ö12: Tasarım yaparken renk ve tipografiyi doğru kullanabildim mi acaba diye çok çelişkiye düşüyorum. Bu durum almış olduğum eğitimin yeterli olmadığını gösteriyor...

Ö13: Daha detaylı bir şekilde öğrenebilseydik çok fazla yönde değiştirdi ve geliştirdi...

Ö14: Hiç bilmeyen birine göre tabi ki geliştirdi ve değiştirdi ama bu gelişim ve değişim piyasa da yer edebilecek kadar donanımlı değil...

Sonuç

Son yıllarda nüfusun her geçen gün giderek artması, şehirlerin kalabalıklaşması, üretimin ve tüketimin de paralel şekilde artması, zamanın da insanlık için en değerli unsurlardan biri haline gelmesine yol açmaktadır. İletişime duyulan ihtiyaç ve iletişim için harcanan zaman da geçmiş dönemlere göre artmaya başlamaktadır. İletişimdeki her geçen gün artan bu ihtiyacın karşılanmasında çok büyük rol üstlenen grafik tasarımın, günümüzde önemi aynı doğrultuda artmıştır. Afiş tasarımı, dergi, kitap, katalog tasarımı ve broşür tasarımı gibi iki boyutlu kurumsal kimlik tasarımları; bilgilendirme grafiğinde ve çevre mimarisinde ise üç boyutlu ürünler günümüzde yaygın bir şekilde kullanılmaya devam etmektedir. Teknolojinin yaşantımıza getirdiği internet ve içinde bulunduğumuz internet çağı, bilgisayar, tabletler, cep telefonları, internet siteleri bunların yazılım ve ara yüz tasarımları, web tasarımları, hareketli olarak stüdyoda tasarlanan film ve reklam jeneriklerine kadar

sayamayacağımız daha birçok alanda farklı grafik tasarım ürünleriyle günlük yaşantımızda sıklıkla karşılaşılıyor. Bu ürünlerin sıklıkla kullanılıyor olunması, grafik tasarıma olan ihtiyacın ve önemin de önemli bir göstergesidir. Dolayısı ile bu çalışmada grafik tasarımın, grafik tasarım mesleğini yapmak isteyen ve bunun için grafik tasarım eğitimini (lise) tamamlamış ve mezun olmuş öğrencilerin BDGT dersi ve derse ilişkin bilgi düzeylerinin ve mesleki kazanımlarının değerlendirilmesi ve analiz edilmesi amaç edinilmiştir.

“Sanatta olduğu gibi teknolojiye de yaratıcılık vardır, ama bu yaratıcılık insan yaşantılarına fayda sağlayacak şekilde mantıklı ve verimli bir şekilde oluşturulmuştur. Bu nedenle sanat ve teknoloji, tasarımlara form ve estetik görünüm kazandırma aşamasında paydaş olurlar. Bu anlamda ne sanatı teknolojiden ne de teknolojiyi sanattan ayırmak mümkündür” (Tepecik, Eyiol ve Arslan, 2005). Dolayısı ile sanat ve grafik tasarım ile bilgisayar destekli eğitim çağı gerekliliklerine uygun, çok yönlü, geleceğe yönelik, yenilikçi ve piyasa odaklı olmalıdır. Diğer bir deyişle, grafik tasarımda bireylerin nitelikli eğitim alıp grafikerlik mesleğini yapabilmeleri için teknoloji ile sanat, grafik tasarım eğitiminin çok amaçlı, öğretici ve yönlendirici olması, grafik tasarım eğitimi gören öğrencileri doğrudan etkilemektedir.

Elde ettiğimiz odak grup görüşmesi verilerine göre Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (BDGT) dersinin donanımlı bir grafiker / operatör veya ara eleman mezun etmek için yeterli düzeyde bir ders olmadığı, konularının müfredatta sıkıştırılmış az bir yer kapladığı ve süre konusunda birtakım problemler yaşandığı görülmektedir. Öğrenim sırasında yaşanan bilgi ve zaman eksiklikleri doğrultusunda mezuniyetten sonra, öğrencilerin karşısına çıkan, renk ve tipografi konularının bilgi düzeylerinin gerek iş bulma gerekse mevcut işyerinde birikimini kullanma noktasında yetersizlikler ve birtakım aksaklıklar yaşamasına sebep olmaktadır ve mezun öğrenciler öğrendiklerini uygulamaya dökme konusunda eksiklikler yaşamaktadırlar.

İstanbul İli, Bağcılar İlçesinde bulunan bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenciler tam gün, tam yıl haftada 43 saat kültür ve meslek dersleri görmektedirler. 2019-2020 eğitim öğretim yılında Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde 1 adet BDGT atölyesi bulunmaktadır. Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım dersi haftada 11 saat olarak uygulanmaktadır. BDGT dersi gören 39 öğrenci bulunmaktadır ve BDGT atölyesinde 24 adet bilgisayar bulunmaktadır. Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım Atölyesinin sayısının ve bilgisayarların artırılması gerekmektedir.

Grafik tasarım öğrencilerinin (mezun) odak görüşmelerdeki ifadeleri incelendiğinde, dersin uygulama kısmında, her öğrenci için bir adet bilgisayar olmadığı ve teknik yetersizliklerin öğrenmeyi zorlaştırdığı ve öğrenim kalitesinin düşmesinde rolünün olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Dersin mesleki gelişim için önemli etkilerinin olduğu, müfredatta yer almasından memnun oldukları, çok çeşitli konuların olduğu ancak zaman azlığından dolayı öğrenme ve algılamada güçlük çektikleri ifade edilmiştir. Ek olarak, renk ve tipografi konularının mesleki gelişimi artırması açısından yeterli olmadığı; öğrenim ve bilgi birikimi sağlamada bu konulara daha fazla zaman ayrılması ve içeriğinin genişletilmesine gereksinim olduğu görülmektedir. BDGT dersleri öğrenciler için planlanan aksine; diğer bir deyişle dersin çıktılarını sağlamada yeterli olmadığı söylenebilir.

Derslerden yeterli verimin alınamaması dolayısıyla, mezunların gerek iş bulma gerekse mevcut iş yerinde bilgi birikimini kullanma aşamasında yetersizliklerin olduğu görülmektedir. Mezunların gerek iş bulma gerekse mevcut iş yerinde bilgi birikimini kullanma aşamasında yetersizlikler ve birtakım aksaklıklar yaşamalarının önlenmesi için benzer uygulamalı derslerin müfredattaki yerinin genişletilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak; BDGT dersi olarak mezun olan öğrenciler yeterli düzeyde kazanım sağlamadığı, öğrencilerin donanımlı bir şekilde mezun olabilmeleri için daha fazla geliştirilme ve ders içeriklerinin ve uygulama sürecinin titizlikle incelenmesi ve revize edilmesine gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, her eğitim öğretim döneminin başlangıcında ve sonunda grafik tasarım bölümü zümre öğretmenleri bir araya gelerek BDGT dersi için dönem içerisinde yapılabilecek etkinlikleri ve yapılmış olan etkinlikleri öğrencilerin mesleki gelişimleri için yeterli seviyede olup olmadığı değerlendirilmelidir. Ek olarak,

- MEB öncülüğünde öğretmenler için uygun bir zamanda (seminer dönemlerinde) BDGT dersi için eğitimin ve dersin kalitesini arttırmaya yönelik çeşitli programlar düzenlenmelidir ve bu eğitim doğrultusunda örnek uygulamalar yaptırılmalıdır.
- Bu programlarda BDGT dersi için güncel tasarımlar, sanatsal yaklaşımlar, ders içi araç-gereç ve malzemelerin kullanımı gibi konuların üzerinde durulmalıdır.
- BDGT dersinin yıllık planı güncellenmelidir. Müfredatta yer alan konuların haftalık süreleri ders konusuna göre güncellenmelidir.

- BDGT dersi sadece 11. sınıfta görülen bir ders olmamalıdır. BDGT dersi 10. sınıfta başlamalıdır ve 11. sınıfta da kadar devam etmelidir, grafik tasarım için önemli kazanımların edinildiği bu derste; öğretilmesi hedeflenen Adobe Photoshop ve Adobe Illustrator programları bir ders yılına sığdırılmamalıdır.
- Mesleki programlar ayrıntılı bir şekilde öğretilmelidir, öğrencilere piyasaya yönelik birçok tasarım yaptırılmalıdır ve bu ders donanımlı bir grafiker / operatör veya ara eleman mezun etmek için, 2 ders yılı (4 dönem) şeklinde planlanmalıdır.
- Eğitimin verimli olabilmesi için her öğrencinin bir bilgisayarının olmasına ilişkin koşullar sağlanmalıdır.
- BDGT dersi öğrencilerin meslekleri için önem taşıyan programları öğrenebilme ve bu programlar ile tasarım yapabilme becerisinin kazanıldığı bir ders olmalıdır.
- Grafik tasarım için hayati önem taşıyan konuların başında gelen renk ve tipografi konularının üzerine durulmalıdır.
- Renk bilgisi ve Tipografi konuları BDGT ders modülü içerisinde birkaç konu olarak değil de grafik tasarım bölümü bulunan tüm liselerde ayrı bir ders olarak müfredatta yerini almalıdır.
- BDGT dersini alan öğrencileri dünyada olup biten tasarımları takip etmeye teşvik etmek, tipografi ve renk çalışmalarını görüp gözlemlerinin başarılı tasarımlara alışmasını sağlamak ve bu alışkanlığı tasarımlarında uygulayabilmeleri için, okul zümre öğretmenleri tarafından; tipografi, renk ve genel grafik tasarım kurallarına uygun tasarımları sıklıkla yapmaları gerekmektedir.
- Bunlara ek olarak öğrencilerin; sergilere ve belirli başlı grafik tasarım ile ilgili mesleki yönden geliştirecekleri tasarım yarışmalarına katılmaları, okul koridorlarında BDGT dersi içeriğine uygun grafik tasarım ürünleri tasarlama, örneğin; okul gazetesinin tasarımı, okul aylık-haftalık dergi tasarımı, eğitim yılını kapsayan mezuniyet kataloğu, sosyal içerikli (çevre, kötü alışkanlıklar, uyulması gereken kurallar vb.) afişler yaptırılarak okulun belirli başlı yerlerin de bu tasarımlarını sergilemeleri; kısa film, video çekimi, okul tanıtım filmi, web sitesi vb. ürünler yapılarak da BDGT dersi alan öğrencilerin hem mesleki gelişimlerini sağlamak hem de tasarım öğrencisinin farklılığını gösterebilir.

Kaynaklar

- Aksit, B. (1992). "Medikal araştırmalarda etik sorunlar". Türk Tabipler Birliği Sağlık Kongresi. Shareton Otel. Ankara.
- Guba, E. G. and Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, 2(105), 163-194.
- Kamberelis, G. & Dimitriadis, G. (2005). Focus groups: Strategic articulations of pedagogy, politics, and inquiry, Norman K. Denzin & Yvonna S. Lincoln (Ed) (pp. 887-907). *The sage handbook of qualitative research* (3rd Edition). Thousand Oaks, Sage Publications.
- Stewart, D.W. & Shamdasani, P.N. (1990). *Focus Groups: Theory and Practice*. Newbury Park, CA: SAGE.
- Şahin, A. (2019). EĞİTİMDE BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: METAFOR ÇALIŞMASI. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 121-159.
- Tepecik, A.; Eyiol, A. A. Arslan ve P. (2005). Sanayileşmede Sanatın Yeri ve Önemi. (Sanatta Anadolu Aydınlanması Ulusal Sanat Sempozyumu Bildirileri içinde). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

QUALIFICATION OF THE COMPUTER AIDED GRAPHIC DESIGN COURSE FOR VOCATIONAL HIGH SCHOOL GRADUATES

Zülali Mine Naz, Nursan Korucu Taşova

ABSTRACT

Graphic design is a discipline within the graphic arts that includes visual and communication elements. Graphic design education; In the historical development process of graphic design, it is one of the fields of art education focused on raising qualified individuals who have adopted the graphic design rules and understanding of art. The general purpose of this research; The aim of this study is to investigate whether the Computer Aided Graphic Design (BDGT) course, which is a course in graphic design education and is given in vocational high schools today, is at a sufficient level for graduate students, according to the situations and opinions of graduates during their employment. Today, for many high school students studying Graphic Design, the (BDGT) course is of professional importance. After graduation, the level of color and typography knowledge faced by students causes inadequacies and some problems in terms of finding a job and using their knowledge in the current workplace. This is important for this research. In this study; Among the basic principles of Graphic Design, the place of color and typography subjects (BDGT) in the course, the course curriculum, the duration of the subjects in the curriculum, and the adequacy of the subjects in the curriculum were examined. Focus group interview method, which is one of the qualitative research methods, was used in the research. Sample; It is limited to 28 people who graduated from a Vocational and Technical Anatolian High School in Istanbul Province, Bağcılar District, in the 2019-2020 academic year. As a result, it was concluded that the students who graduated by taking the (BDGT) course could not achieve sufficient gains, and that the course hours could be increased and made more efficient so that the students could graduate well-equipped.

Keywords: Graphic Design, Computer Aided Graphic design, Typography, Color, BDGT